

СТАНОВИЩЕ

**от професор Павел Страшимиров Милков,
професор от Югозападния университет „Неофит Рилски” Благоевград,
научно направление Кинознание,
киноизкуство и телевизия**

Относно дисертационен труд на Василена Николаева Горанова за присъждане на образователна и научна степен „Доктор” на тема:

ХУДОЖЕСТВЕНИ АСПЕКТИ НА СВЕТЛИНИЯ ДИЗАЙН В СЦЕНИЧНИТЕ И ЕКРАННИ ИЗКУСТВА (РОЛЯТА НА СВЕТЛИНИЯ ДИЗАЙНЕР ПРИ СТРУКТУРИРАНЕТО НА СПЕКТАКЪЛА И НЕГОВАТА ТЕЛЕВИЗИОННА АДАПТАЦИЯ)

В съответствие с Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в НАТФИЗ „Кр.Сарафов”, докторантката Василена Николаева Горанова кандидатства на основание глава втора от правилника. Съгласно чл.37 от правилника „дисертационният труд трябва да съдържа научни или научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката. Дисертационният труд трябва да показва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания по съответната специалност и способности за самостоятелни научни изследвания”.

По съдържанието на дисертационния труд.

Дисертационният труд е в общ обем 201 стр., който съдържа въведение, уточняване на терминологията, три глави, заключителни думи, приложение и четири научни публикации. Илюстрациите са 136, а таблиците - 22. Справочният апарат е от 181 бележки и 254 цитирани и използвани литературни източници.

Дисертационният труд е структуриран правилно в три глави, които според мен точно обхващат съдържанието на пространната тема на дисертационния труд, при това грмс.изпълнено в точни пропорции.

В увода авторката обосновава необходимостта от това изследване и след уточняване на определена терминология към темата, пристъпва към същността на съдържанието.

На мен, като работещ в областта на екранните изкуства, ми беше най-интересна третата глава, която вътре е разделена на работата на телевизионния оператор в условията на глобална телевизия и новата технология, говори се за съвременни осветителни тела, за новата

композиция и новата визуална среда, т. е. неща изграждащи операторското изображение, или все неща, помагачи в операторския език.

Настоящата разработка е резултат от желанието на авторката светлината да бъде разгледана като подсъзнателно действащ език и неосъзнато възприемано средство за комуникация, както казва тя.

Тема на този труд е светлината, която чрез специфични средства провокира нашата чувствителност. Именно светлината като изразно средство е в професионалната компетентност на светлинния дизайнер.

Авторката на дисертационния труд точно определя целта на дисертацията и тя е да „предложи възможно разкодиране на езика на светлината, без да претендира да бъде панацея за проблемите, открояващи се в българската театрална практика, а да е средство, което да провокира размисъл за това, как светлината да присъства най-адекватно в едно сценично пространство, което може също да бъде адаптирано за телевизионен или киноекран”.

Чрез направените изследвания отново се потвърждава връзката между киното и театъра, както и фактът, че днес едното изкуство не може да съществува без другото.

Настоящият дисертационен труд е теоретично изследване, което анализира естетически и практически задачи и решения, които могат да бъдат отправна точка на онези, които се занимават със сценична и аудио-визуална творческа дейност, както и на теоретизиращите във въпросните области, свързани с проблемите на осветлението. Трудът включва теми, свързани със светлината и нейното въздействие, а също примери от сценичното изкуство в България и от телевизионната адаптация на сценично изкуство.

Разглежда светлината от гледна точка на науката и проекцията ѝ в изкуството, преминавайки през Физика, Теология, Езикознание, Физиология, Философия, Архитектура, Театър, Изобразително изкуство, Кино и телевизия.

Спира се на езика на светлината като художествено изразно средство, като преминава през проблема за светлина и цвят – физичен и емоционален инструмент в работата на светлинния дизайнер и филмовия и телевизионен оператор. Докторантката умело съпоставя светлинните решения при сценичното и екранното изкуство.

И независимо, че когато започнах запознаването с текста ми се стори че пространната тема може да повлияе зле на цялостното излагане на отделните проблеми на осветлението в различните изкуства, струва ми се, че изследването на Василена дава компетентни отговори на въпроса за осветлението в спектакли, театър и кино и телевизия.

Авторката определя компетентно спецификата в работата на светлинния дизайнер, определя компетенциите на светлинния дизайнер, спира се на неговата компетентна работа с творческия екип на сценичното

изкуство, отделя особено внимание на ролята на светлинния дизайнер при заснемане на сценично изкуство.

Допадна ми много определянето, от докторантката, на основните подходи и естетически търсения при осветлението в театъра извявайки сценичното пространство и сценографията, обръща особено внимание на използването на светлината като експресивен материал в театъра, в работата на Адолф Апия. Докторантката преминава през светлината в театъра на Бертолт Брехт, разглежда светлинни концепции на Едуард Г. Крейг, метода на Маккендълс за осветяване на сценично пространство, за да достигне до съвременния светлинен дизайн в сценичните изкуства.

Мога още много да кажа за този интересен труд, но ми се иска да отбележа накрая един извод на докторантката Василена, която прави това изследване след богата сабствена творческа биография - „Светлината е източник на комфорт, вдъхновяващо въздействие, естетически елемент, художествено изразно средство. Няма друг продукт на цивилизацията, който толкова силно да влияе”.

Препоръчвам този стойностен дисертационен труд в бъдеще да бъде допълнен и издаден, за да доближи това изследване до младите ни колеги реализиращи се в сценичните и екранни изкуства

И в края на моето становище, изхождайки от изказаното положително мое мнение за труда, отличаващ се с голямата си актуалност и дисертабилност /значимост/ препоръчвам на научното жури по защита на образователната и научна степен доктор да присъди на докторанта Василена Николаева Горанова образователна и научна степен «ДОКТОР» в направление 8.4 Изкуство и научна специалност Кинознание, киноизкуство и телевизия

Гласувам с „ДА”.

30.04.2018

проф. Павел Милков